

Rapporter

IAH — Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie — har hållit sin tionde studiekonferens sommaren 1979. Temat Interkonfessionell och internationell hymnologi samlade ett 70-tal deltagare från 16 länder i universitetet i Regensburg, Bayern. Från Norden deltog mag. art., organist m.m. Ulrich Teuber, Danmark, finska psalmkommitténs sekr. teol. lic. Seppo Suokunnas, och från Sverige undertecknad.

IAH, som tillkom på initiativ av Dr. Konrad Ameln i Lüdenscheid 1959, har omkr. 225 medlemmar och leds av en styrelse om 7 personer med Markus Jenny, evangelisk präst, psalm-diktare och -historiker, som ordf. Sekr. är Philipp Harmoncourt, katolsk präst, professor och liturgihistoriker, i Graz. Nordisk representant är Ulrich Teuber. Sedan 1974 utger arbetsgemenskapen genom Dr. Kasper Honders vid liturgivetenskapliga institutionen vid teologiska fakulteten i Groningen en större årsbulletin. Bidragen i denna — på vanligen tyska eller engelska — har viss anknytning till studiekonferenserna. Sekretariatet i Graz svarar för mindre informationsblad.

IAH:s tungt vägande årsbok, *Jahrbuch für Liturgie und Hymnologie*, med K. Ameln, Chr. Mahrenholz och A. Völker (Kassel, Joh. Stauda Verlag) har utkommit i 21 band sedan 1957. Bland svenska medarbetare märks dr Allan Arvastson och doc. Folke Bohlin. Medlemmar av IAH erhåller *Jahrbuch* till rabatterat pris.

Medlem i IAH blir man genom att insända årsavgiften 40 DM (för pensionärer och studerande hälften) till

IAH — Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie, Dresdner Bank München,

Dr. Philipp Harmoncourt, Subkonto IAH, BLZ 700 800 00, Konto Nr. 3560508/01.

Också institutioner, organisationer etc. är välkomna som stödjande medlemmar; årsavgiften har satts till 100 DM.

IAH:s arkiv i Graz, adress Dr. Philipp Harmoncourt, Burgring 6, A-8010 Graz, mottar med glädje publikationer, sångsamlingar, hymnologiska artiklar etc. också från språkliga minoritetsområden som Sverige!

1981 års konferens (man har möjlighet samlas bara vartannat år) kommer att hållas i Oxford den 24—29 augusti. Därigenom breddas den från början tyskdominerade arbetsgemenskapen ytterligare; gott samarbete har inletts både med The Hymn Society of Great Britain and Ireland och The Hymn Society of America. Engelsk hymnodi i historia och samtid, källor och influenser, är det planerade temat. De förhoppningar om ökat nordiskt deltagande i IAH, som konferenser i Fuglsang (1965) och Vadstena (1971) gav, kanske kan infrias i det sammanhanget.

Elisabet Wentz-Janacek

Den i Danmark utkommande publikationen Hymnologiske Meddelelser har inte någon svensk motsvarighet. Desto viktigare — och inte minst som svenska förhållanden ofta belyses — är det att hymnologiskt intresserade svenskar prenumererar. Tidskriften med underrubriken *Værkstedsblad* om salmer utges av Salmehistorisk Selskab och redigeras av sognepræst Jens Lyster. Normalt utkommer 4 nr/år. Årgången är den åttonde. Årets första

nummer är ett dubbelnummer. Orientering kring det danska psalmbokstillägget, 78-tillägget, en artikel av Peter Balslev Clausen om Dansk skolesangbog, en större uppsats av Jørgen Pedersen om Den latinske hymne i tusinde år och en uppfordring till forskning på några ännu inte avbetade hymnologiska fält (tips också för svenska hymnologer?) ingår tillsammans med psalmtexter av gamla och nya diktare samt melodier.

Danska statens forskningsråd och ett par legat möjliggör utgivningen av Hymnologiske Meddelelser, som också har en stödfond där givetvis även svenskar är välkomna att vara med.

Prenumeration sker genom att medlemskontigenten d kr 40 insätts på Salmehistorisk selskabs girokonto (danskt nr) 2 20 11 19, Ahlmans Allé 10, DK-2900 Hellerup.

Salmehistorisk selskab har adress Københavns Universitet, Institut for Kirkehistorie, Købmagergade 44—46, DK-1150 København K.

Sällskapets ordf. är prof. Niels Knud Andersen, som kan nås över Selskabets adress.

Redaktören Jens Lysters adress är Odden præstegård, Overby, DK-4583 Sjællands Odde.

EWJ

Societas Liturgica är ett internationellt ekumeniskt liturgivetenskapligt sällskap som vill befordra en liturgisk förnyelse som tar till vara historiska, systematiska och bibelteologiska aspekter på kyrkans liturgi. Upptakten utgjorde en konferens 1965, där ett tjugofemtal forskare och kyrkomän samlades kring temat "Christian Initiation", belyst genom föreläsningar, smärre forskningsrapporter och diskussioner. Officiellt bildades sällskapet två år senare vid en liknande konferens, denna

gång ägnad åt frågor som aktualiserades genom det liturgiska förnyelsearbete Andra vaticankonciliet drev fram inom romersk-katolska kyrkan. Vartannat år har sådana konferenser sedan hållits på olika platser i Europa och med ett särskilt tema för varje gång. Den senaste konferensen hölls 1977 i Canterbury och hade samma tema som behandlats 1965, "Christian Initiation". Att samma tema så snart återkommit är kanske inte enbart ett uttryck för att liturgivetenskapligt internationellt arbete i så hög grad ägnats åt detta område under senare år. Temavalet kan också uppfattas som ett uttryck för att temat blivit angeläget i ett sällskap som med åren värvat medlemmar också utanför Europa och utanför de s.k. liturgiska kyrkorna. Nästa konferens hölls augusti 1979 i Washington — för första gången utanför Europa, denna gång med ett hittills inte behandlat ämne vars ekumeniska behandling faktiskt skyntar redan genom temaformuleringen på de tre officiella konferensspråken: Das Amt/Ministry/Les Ministères.

En huvuduppgift för sällskapet är att förmedla forskningsresultat och kunskap om kyrkornas aktuella förnyelsearbete. Från starten har det också funnits planer att för det ändamålet starta en internationell ekumenisk liturgivetenskaplig tidskrift men ekonomiska förutsättningar saknas alltjämt. Ett slags inofficiellt organ för sällskapet är emellertid den några år tidigare startade tidskriften *Studia Liturgica*. Förutom vetenskapliga artiklar innehåller den viss information om liturgiskt förnyelsearbete i olika kyrkor, bl.a. genom publiceringen av samtida liturgiska aktstycken. I tidskriften har också införts t.ex. huvudföredragen och ett urval forskningsrapporter vid den nämnda Societas Liturgica-konferensen i Canterbury. Prenumerationsproset är 15 US-dollar, adressen är *Studia Liturgica*, P.O.B. 25088, 3001 HB Rotterdam, Holland.

Lars Eckerdal

Lutherska världsförbundet har sedan tillkomsten 1947 av och till berört gudstjänstfrågor men mer i periferin. Kanske innebar generalförsamlingen i Evian 1970 en vändpunkt. Då inleddes ett omfattande studieprogram i medlemskyrkorna om kyrkans identitet, och med generalförsamlingen i Dar-es-Salaam 1977 har detta studium inriktats mot "ministry and worship" som fält, där kyrkans identitet uttrycks. På uppdrag av världsförbundets studiekommission har på grundvalen av en enkätundersökning bland medlemskyrkorna hållits två mindre internationella konsultationer i sept. 1978 och febr. 1979 under vilka riktlinjer bl.a. till hjälp för självstudier i kyrkorna dragits upp. Vid den senare fanns en "representation" för samtliga världsdelar, och under de intensiva arbetsdagarna röjdes inte bara under vilka olika villkor medlemskyrkornas gudstjänstliv formas utan också de starkt divergerande uppfattningarna om behov av och vägar för liturgisk förnyelse. Slutrapporten från konsultationerna mottogs av studiekommissionen i april detta år. Med utgångspunkt från rapporten beslöts att kyrkorna skulle inspireras till självstudieprogram. Som led i förnyelsearbetet beslöts också om ett slags clearing-central för kyrkornas inbördes information om förnyelsearbetet och om ett pilotprojekt i någon medlemskyrka med expertbiträde för kyrkomusikalisk förnyelse. För både Svenska kyrkans och andra lutherska kyrkors skull är det naturligtvis angeläget att ett brett svenskt studiearbete kommer till stånd med det snaraste.

Lars Eckerdal

"*Nordisk stämma* för gudstjänstsång och -musik med särskild hänsyn till gregoriansk sång i högmässa och tidegärd" ägde rum den 16—23 juli 1978 på Skálholts folkhögskola på Island. Konferensen är det senaste ledet i det nordiska samarbetet på detta område, som Arthur Adell tog initiativ till och som senare förts vidare främst genom Dag Monrad Møllers hängivna insatser. Laurentius Petri Sällskapet var representerat bl.a. genom sin ordförande Ragnar Holte, som också var en av föreläsarna. De dagliga, sjungna tidebönera var fördelade på de olika nordiska språken och instuderades under sångledare från resp. land. De isländska tidebönera hade utarbetats av Islands kanske främste liturgiker, vigslubiskopen Sigurdur Pálsson, i samverkan med tonsättaren dr Hallgrímur Helgason, lärare i liturgisk sång vid Reykjavíks universitet. Den senare fungerade också som kursledare.

En märklig upplevelse var den alltigenom gregorianska isländska mässa som firades i Selfoss kyrka. Den avvek markant från den torftiga liturgisk-musikaliska tradition, som hittills rått på Island. Den torde dock inte ha stora möjligheter att bli mer allmänt brukad, åtminstone under den närmaste framtiden.

Den isländska gudstjänstraditionen från reformationen till våra dagar skildrades i ett instruktivt föredrag av Einar Sigurbjörnsson, professor i Reykjavik med doktorsgrad från Lund (föredraget finns tryckt i den danska Praesteforeningens Blad nr 4 1979). I ett annat föredrag redogjorde dr Helgason för den isländska gudstjänstsången. Här gavs bl.a. exempel på den gamla tvigsöngur-traditionen, där en "följestämma" beledsagar melodin en kvint högre i början, en kvint lägre i slutet av sången.

Deltagarna, som förutom de 25 islänningarerna uppgick till ett 50-tal, var indelade i studiegrupper för orgelspel vid gudstjänsten (Finn Viderø), röstvärd (Sten Høgel) och liturgiska problem (Helge Fehn).

Föreläsare var i övrigt Regin Prenter och Torben Schousboe från Danmark och Gunnar Ahlskog från Finland.

Stämman, som avslutades i samband med den högtidliga, årliga Skálholtfesten, gav vär-

defulla internordiska informationer och erfarenheter men visade också på behovet av fortsatta nära kontakter på detta område.

Folke Bohlin